

دفتر اول کتاب «اصول فقه تحلیلی» منتشر شد

دفتر اول کتاب «اصول فقه تحلیلی (تفسیر فقهی)» اثر سید مصطفی محقق داماد، سید مصطفی حسینی نسب و رضا پورمحمدی در ۶۰۸ صفحه به چاپ رسید.

دفتر اول کتاب «اصول فقه تحلیلی (تفسیر فقهی)» اثر سید مصطفی محقق داماد، سید مصطفی حسینی نسب و رضا پورمحمدی در ۶۰۸ صفحه به چاپ رسید.

به گزارش خبرنگار مهر، دفتر اول کتاب «اصول فقه تحلیلی (تفسیر فقهی)» اثر سید مصطفی محقق داماد، سید مصطفی حسینی نسب و رضا پورمحمدی در ۶۰۸ صفحه به چاپ رسید.

اثر حاضر با عنوان «اصول فقه تحلیلی» مباحث اصول فقه را با نگرشی به کاربرد آنها در استنباط فقهی بررسی می کند.

دفتر اول این مجموعه به تفسیر فقهی اختصاص دارد و به شناخت متن فقهی، اوصاف و قواعد حاکم بر تفسیر آن می پردازد.

در این کتاب آخرین نظریات، جستارها و پژوهش های صورت گرفته در حوزه مباحث الفاظ و تفسیر فقهی بیان شده است.

ساختار اثر

این کتاب در ۱۲ فصل تألیف شده است؛ در اولین فصل از این کتاب با عنوان «تعریف و تاریخچه اصول فقه» به مباحثی از جمله تعریف و هدف علم اصول فقه پرداخت شده و مکاتب اصولی قرون معاصر شامل مکتب اصولی سامرا، نجف، قم یا مکتب اعتدال تشریح شده است.

در فصل دوم با عنوان «حکم شرعی، قلمرو و اقسام آن» موضوعاتی همچون تعریف و ماهیت احکام شرعی بیان شده و مراتب (مرحله اقتضا، انشا، ابلاغ، فعلیت و منجزیت) و تقسیمات حکم شرعی (حکم تکلیفی و وضعی، حکم شرعی واقعی و ظاهری و حکم شرعی تاسیسی و امضایی) به رشته تحریر درآمده است.

نویسنده در فصل سوم این کتاب با عنوان «متن فقهی» به تعریف تفسیر و متن فقهی پرداخته و صادرکننده، سبک و اوصاف متن فقهی را مورد بررسی قرار داده است.

در چهارمین فصل از کتاب مذکور با عنوان «ظهور» مضامینی همچون چیستی و اقسام ظهور (ظهور بدوی و ظهور مستقر، ظهور تصویری و تصدیقی، ظهور شخصی و نوعی) تبیین شده و مبانی اعتبار ظهور در تفسیر و عقلایی بودن ظهور به رشته تحریر درآمده است.

«وضع و قرینه» عنوان پنجمین فصل از کتاب حاضر است که در آن نویسنده چیستی وضع، شناخت واضع و اقسام وضع را بیان کرده و وحدت و تعدد لفظ و معنا را مورد بررسی قرار داده و در ادامه به تعریف و گونه های قرینه (قرینه متنی و برون متنی، نوعی و شخصی و متصل و منفصل) پرداخته است.

در ششمین فصل از این کتاب با عنوان «حقیقت و مجاز» به معنای حقیقی و شرایط صحت استعمال مجازی پرداخته شده و راه های شناخت معنای حقیقی از مجازی (تبادل، لغتنامه و روش پیکره ای) تبیین شده است.

نویسنده در هفتمین فصل از کتاب مذکور با عنوان «حقیقت شرعی» تعریف حقیقت لغوی و شرعی و انواع طرح بحث در حقیقت شرعی را مورد تأکید قرار داده و زمان و حقیقت شرعی و تاریخ گذاری حدیث را به رشته تحریر درآورده است.

«امر و نهی» عنوان هشتمین فصل از کتاب حاضر است که در آن معنای صیغه امر و تقسیمات واجب (واجب مشروط و واجب مطلق، واجب معلق و واجب منجز و واجب عینی و واجب کفایی) مورد بررسی قرار گرفته و دلالت امر به شیء بر نهی از ضد آن بیان شده و صیغه نهی و دلالت نهی بر مره یا تکرار مورد تأکید قرار گرفته است.

در فصل نهم با عنوان «مفاهیم» نویسنده به بررسی تعریف مفهوم و منطوق پرداخته و گونه های مفهوم از جمله مفهوم شرط، وصف، غایت، حصر و عدد را به رشته تحریر در آورده است.

نویسنده در دهمین فصل از کتاب مذکور با عنوان «عام و خاص» به تعریف عام و خاص پرداخته، اقسام عام را مورد تأکید قرار داده، وجه تقدیم خاص بر عام و حدود و میزان تخصیص را تبیین کرده و در ادامه تخصیص عام با مفهوم و تخصیص قرآن به خبر واحد را مورد بررسی قرار داده است.

«مطلق و مقید» با عنوان یازدهمین فصل از کتاب حاضر است که در آن تعریف مطلق و مقید بیان شده، اقسام اطلاق و مقدمات حکمت (حکمت قانونگذار، مقام بیان و عدم وجود قرینه) مورد بررسی قرار گرفته و حکم مطلق بر مقید به رشته تحریر در آمده است.

در دوازدهمین و آخرین فصل از کتاب مذکور با عنوان «مجمل و مبین» نویسنده به تعریف مجمل و مبین پرداخته و علل اجمال یا انگیزه های مجمل گویی را بیان کرده و تأثیر اجمال بر تفسیر را مورد تأکید قرار داده است.

بررسی از اثر

یکی از موارد افتراق میان قرآن و حدیث را می توان در انسجام یا پیوستگی متنی آنها پی جویی نمود. هر یک از سوره های قرآن کریم دارای متنی پیوسته و منسجم بوده که با نظم معنادار میان اجزایش از سوی خدای حکیم فرو فرستاده شده است؛ با وجود بحث های دامنه داری که درباره کیفیت جمع قرآن وجود دارد، درباره نظم درون سوره کمتر اختلاف نظری میان اهل قرآن دیده می شود و قول مشهور باور به توقیفی بودن نظم آیات در سوره هاست. دقیقاً به همین دلیل است که یکی از روش های رایج نزد مفسران جهت فهم آیات یک سوره، تکیه بر انسجام درون متنی و توجه به سیاق آیات است. حتی برخی از مفسران پای فراتر نهاده و بحث از تناسب سوره و توجه به چینش سوره در مصحف را نیز مبنای عمل خود قرار داده اند.